

Väkivaltakokemuksen käsittely lapsen kanssa

Lapsen kohtaama väkivalta – kuinka voin puuttua ja auttaa?



Uuden edessä
Valtakunnalliset lastensuojelupäivät® 5.–6.10.2021

5.10.

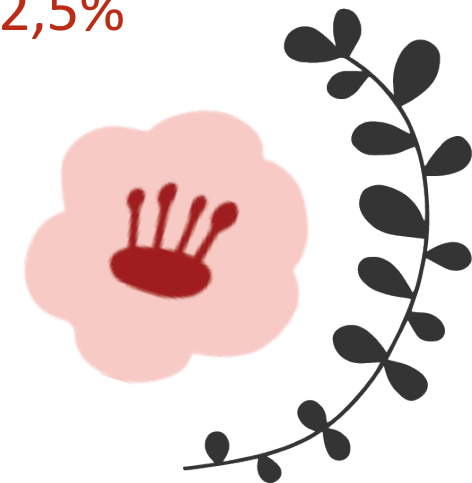
Tiina Muukkonen, Ensi- ja turvakotien liitto





Lasten kokema väkivalta, Kouluterveyskysely 2021 (THL)

- Vanhempien taholta **henkistä väkivaltaa** viimeisen vuoden aikana:
 - Tytöt: 4-5 lk 27,5%, 8-9 lk 42,5%, lukio 41% & ammatillinen oppilaitos 37,5%
 - Pojat: 4-5 lk 23,5%, 8-9 lk 19,3%, lukio 20,5% & ammatillinen oppilaitos 14%
- Vanhempien taholta **fyysistä väkivaltaa** viimeisen vuoden aikana:
 - Tytöt: 4-5 lk 13,6%, 8-9 lk 15,4%, lukio & ammatillinen oppilaitos 9%
 - Pojat: 4-5 lk 16,5%, 8-9 lk 9%, lukio & ammatillinen oppilaitos 5%
- Kokenut **muiden perheenjäsenten välistä fyysistä väkivaltaa** vuoden aikana:
 - Tytöt: 4-5 lk 14,6%, 8-9 lk 17%, lukio 13% & ammatillinen oppilaitos 12,5%
 - Pojat: 4-5 lk 13,9%, 8-9 lk 9%, lukio 7% & ammatillinen oppilaitos 6%
- Yläkoulussa ja toisella asteella opiskelevista tytöistä vuoden aikana:
 - joka kolmannes on kokenut **jonkinlaista seksuaalista häirintää**
 - joka kymmenes on kokenut **seksuaalista väkivaltaa**





Väkivaltaa kohdannut lapsi tai nuori tarvitsee

- Apua stressin ja tunnetilojen säätelyssä, vakautta elämäänsä
- Ammattiapua tarvittaessa
- Lähelleen turvallisia aikuisia ja korjaavia kokemuksia
- Tulla nähdyksi

Haasteet ammattilaiselle:

- Stressin säätelyapua
- Tunnetyötä
- Väkivallan lopettaminen
- Turvallisen aikuisen
- Korjaavat kokemukset
- Välittää viesti: olet ok ja selviät

→ Lasten elämässä olevien haitallisten vaikutusten systemaattista puheeksiottoa, riskinarviointia ja suoraa työtä lasten kanssa





Lasten hyvinvoinnin teoria

Hyvinvointi rakentuu **tunteina** ja **suhteissa**. Se koostuu

1. Turvallisuudesta
2. Myönteisestä minäkuvasta
3. Toimijuudesta

+ TRAUMAINFORMOITU TYÖ

Taustalla LOS ja tutkimukset (mm. Saywitz & Camparo 2010), joiden mukaan lapsilta tulee kysyä ja heitä kuulla omassa asiassaan. Lisäksi lapsilla on oikeus erityiseen suojeluun.

[Fattore, Mason & Watson \(2009\). When Children are Asked About Their Well-being: Towards a Framework for Guiding Policy](#)





Lapsen tapaamisten teemat

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten työssä

1. Luottamuksellisen ja turvallisen ilmapiirin luominen
2. Vanhemmuustyö, perhe- ja sisarussuhteiden huomioiminen
3. Väkivallan käsittely ja uusiutumisen riskin arviointi (selkeä kanta väkivaltaa vastaan)
4. Lapsen oma tarina ja toivon luominen
5. Voimavarojen ja keinojen etsintä sekä selviytymisen tukeminen
6. Työskentelyjakson ja jatkotyöskentelytarpeen arvioiminen



Lapsen kanssa työskentely – 6 teemaa



1. Luottamuksellisen ja turvallisen ilmapiirin luominen

- Kohtaaminen
- Osallisuuden vahvistaminen
- Yhteiset pelisäännöt
- Työskentelyn periaatteet ja perusteet, mieluisa työskentelymenetelmä
- Kirjaamiset ja tiedon kulku

2. Vanhemmuustyö, perhe- ja sisarussuhteiden huomioiminen



- Lapsen ja vanhemman vuorovaikutuksen tukeminen
- Lapsen äänen kuulluksi tuleminen
- Turvallinen vanhemmuus

Lapsen kanssa työskentely – 6 teemaa



3. Väkivallan käsittely ja uusiutumisen riskin arviointi (selkeä kanta väkivaltaa vastaan)

- Tietoa väkivallasta ja oikeudesta turvallisuuteen, tietoisuuden ja ymmärryksen lisääminen
- Onko turvallista työskennellä, onko hyötyä, mitkä ovat riskit väkivallan jatkumiselle

4. Lapsen oma tarina ja toivon luominen



- Tästä voi selviytyä, on vaihtoehtoja
- Väkivallan tekemisestä vastuuttaminen, väkivaltaa kokeneen/altistuneen vastuusta vapauttaminen
- Tilanteen reflektointi, traumatietoinen työskentely
- Oman toiminnan tunnistaminen, tiedostaminen ja toiminnan muuttaminen

Lapsen kanssa työskentely – 6 teemaa



5. Voimavarojen ja keinojen etsintä sekä selviytymisen tukeminen

- Voimaantuminen, etsitään tekemistä, joka tukee selviytymistä
- Vahvistaminen, vahvistuminen

6. Työskentelyjakson ja jatkotyöskentelytarpeen arvioiminen

- Turvasuunnitelman tekeminen, tehdään yhdessä muiden toimijoiden kanssa
- Turvahenkilö/Turvaverkosto
- Väkivallan näkyväksi tekeminen verkostoissa

Kaikille avoin Turva10-verkkoperehdys

TURVA
10

Perehdytys on auki 24/7 ja Turva10-välineet saat käyttöösi perehdytyksen jälkeen.

Yli 700 sosiaali-, terveys- ja kasvatustieteiden ammattilaista on osallistunut Turva10-verkkoperehdykseen:

”Konkreettisesti se tarkoittaa, että nyt on paljon helpompi ottaa puheeksi ja yllä pitää puheita.”

”Tämä on hyödyllinen työväline, jota voi käyttää paljon hyötyä erilaisissa tilanteissa, joissa kohtaan lapsia ja nuoria.”

<https://ensijaturvakotienliitto.fi/tukea-ammattilaiselle/koulutus/turva10-perehdytys/>

Turva10-välineet
suomeksi
ruotsiksi
englanniksi
arabiaksi
venäjäksi



Jokainen
on turvassa





Mitä sinulle kuuluu? Väritä mielestäsi sopiva hymiö.



1. Missä sinulla on hyvä olla? Onko paikkaa, missä ei ole hyvä olla? Valitse kuva(t).



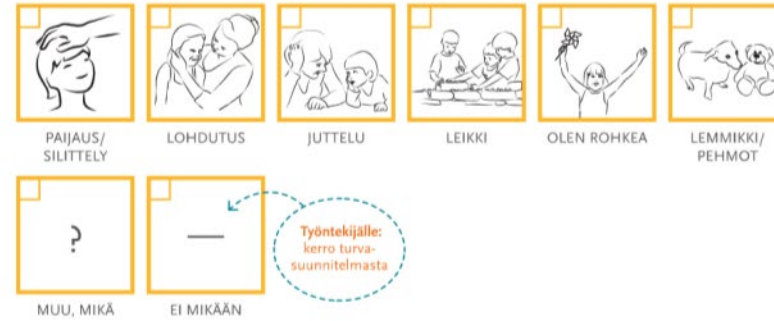
2. Kuka on sinulle tärkeä ihminen, jonka luokse voit aina mennä ja jolle voit jutella ja kertoa tärkeitä juttuja? Valitse kuva(t) Onko asioita, joista ei saa puhua?



3. Mitkä asiat, tilanteet tai henkilöt pelottavat sinua? Valitse kuva(t).



4. Mikä sinua auttaa, kun pelottaa? Valitse kuva(t).



5. Perheessä voi joskus olla riitoja. Miten teillä riidellään? Valitse kuva(t).



6. Miten teillä sovitaan riidat? Valitse kuva(t).



7. Mitä silloin tapahtuu, kun teet jotain, mistä vanhemmat eivät pidä? Valitse kuva(t).





Väkivallan puheeksiottaminen nuorten kanssa

NUORI KÄRSII VÄLINPITÄMÄT- TÖMYYDESTÄ JA VÄKIVALLASTA!

LAIMINLYÖNTIÄ ON

- Turvaton koti tai ympäristö
- Ongelmallinen päihteiden käyttö kotonasi
- Välinpitämättömyys terveyttäsi kohtaan
- Välinpitämättömyys asioitasi, kuten koulunkäyntiä, harrastuksia ja ystäväpiiriä kohtaan
- Rajattoman sosiaalisen median ja internetin käytön salliminen

HENKISTÄ VÄKIVALTA ON

- Käyttäytyminen ennakkoimattomasti ja ristiriitaisesti
- Vähätteleminen, mitätöinti ja nimittely
- Kroitu ja huutaminen
- Uhkailu ja pelottelu
- Kohtuuttomat rangaistukset

FYYSISTÄ VÄKIVALTA ON

- Koskeminen kovakouraisesti ja väkivaltaisesti, läpsiminen sekä vaatteista repiminen
- Välinpitämättömyys päivärytmiäsi ja unentarvetta kohtaan

SEKSUAALIVÄKIVALTA ON

- Alitistaminen seksuaalisille materiaaleille ja teoille vasten tahtoa
- Intiimialueiden koskettelu vasten tahtoa
- Suuteleminen, taputtelu tai silittely seksuaalisesti vasten tahtoa
- Aikuisen tai sinua huomattavasti vanhemman henkilön sinuun kohdistamat seksuaaliset teot suostumuksestasi riippumatta

NUOREN
TURVA-
KORTTI

Väkivalta ja välin-
pitämätön kohtelu
EIVÄT KUULU turvalli-
ihmissuhteisiin.



Suunniteltu yhteistyössä
Limingan kaupungin kanssa

NUOREN
TURVA-
KORTTI

Sinulla on
OIKEUS elää
TURVASSA.

NUORI TARVITSEE TURVAA JA LÄSNÄOLOA

TURVALLISUUTTA ON

- Turvallinen koti ja ympäristö
- Sinun huomioiminen riitatilanteissa ja suojeleminen väkivallalta
- Huoltajien tietoisuus siitä, miten käytät sosiaalista mediaa ja internetiä

HENKISEN HYVINVOINNIN TUKEMISTA ON

- Aito kiinnostus sinua, sinun asioitasi ja ystäväpiiriäsi kohtaan
- Sinun rajojesi ymmärtäminen ja kunnioittaminen
- Sinun hyväksyminen omana itsenäsi

FYYSISESTÄ HYVINVOINNISTA HUOLEHTIMISTA ON

- Perustarpeitasi (lepo, ravinto, vaatetus) huolehtiminen
- Terveystietoisuutesi huolehtiminen

SEKSUAALISEN HYVINVOINNIN TURVAAMISTA ON

- Seksuaalisen koskemattomuutesi kunnioittaminen
- Riittävän ja ikätasollesi sopivan seksuaalikasvatuksen ja tiedon tarjoaminen



Suunniteltu yhteistyössä
Limingan kaupungin kanssa.





VOIMAVARAT

Mitä rankempia kokemuksia lapsella on, sitä tärkeämpää työntekijän on löytää, vahvistaa ja huomata myös lapsessa oleva hyvä, vahvuudet ja voimavarat.

- Mistä asioista elämässäsi et mistään hinnasta luopuisi?
- Mistä asioista sinulle tulee turvallinen olo?
- Entä rentoutunut olo?
- Mikä puuha saa sinut iloiselle tuulelle?
- Kenen seurassa viihdyt?
- Keihin ihmisiin voit luottaa?
- Ketkä ihmiset ovat sinulle tärkeitä?
- Miten se näkyy?
- Kenelle sinä olet tärkeä?
- Miten se näkyy?
- Missä asioissa olet taitava?
- Mitä piirteitä kaverit sinussa arvostavat?
- Mitä piirteitä arvostat itsessäsi?
- Millä tavoin sinä huolehdit itsestäsi ja hyvinvoinnistasi?
- Mitä sellaista olet tehnyt, mikä on muuttanut elämääsi mukavammaksi?
- Mitä asioita toivot elämääsi tulevaisuudessa?
- Jos saisit kolme toivomusta, mitä pyytäisit?

(Helsingin kaupunki, sosiaalivirasto, Pihkapuisto, Vega)



Tunnesääkartta

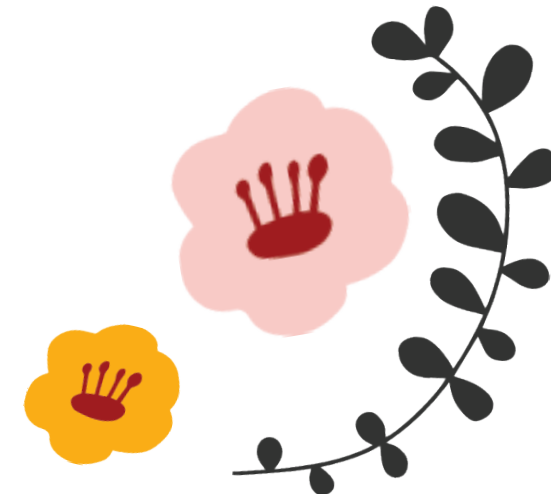
NIMI:



ALKUTAPAAMINEN					
1. TAPAAMINEN					
2.TAPAAMINEN					
3. TAPAAMINEN					
YHTEENVETO					

Heikki Waris –instituutti
Kohtaavaa lastensuojelua -hanke

TUNNETYÖSKENTELY



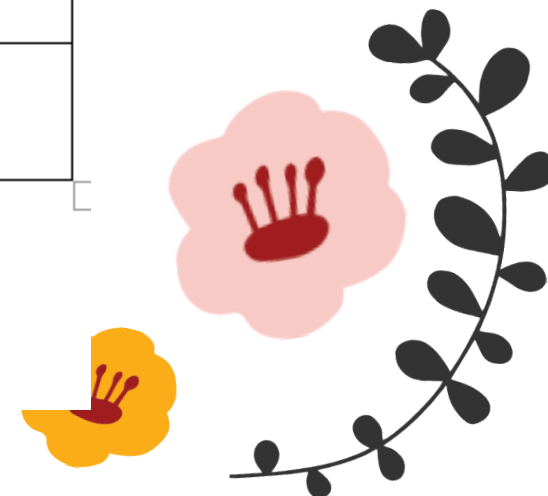
TUNNETAULUKKO



TUNNE	MINKÄ NÄKÖINEN?	MINKÄ VÄRINEN?	MISSÄ TUNTUU?	TAPAHTUMA, JOSSA TUNNE TUNTUU?	MITEN TOIMIT?	MIKÄ AUTTAA?

TUNNETYÖSKENTELY

Tekijä: Helsingin Turvakodin psykologi Eija Keränen (muokattu alkuperäisestä lähteestä: Mai Color Glossary)

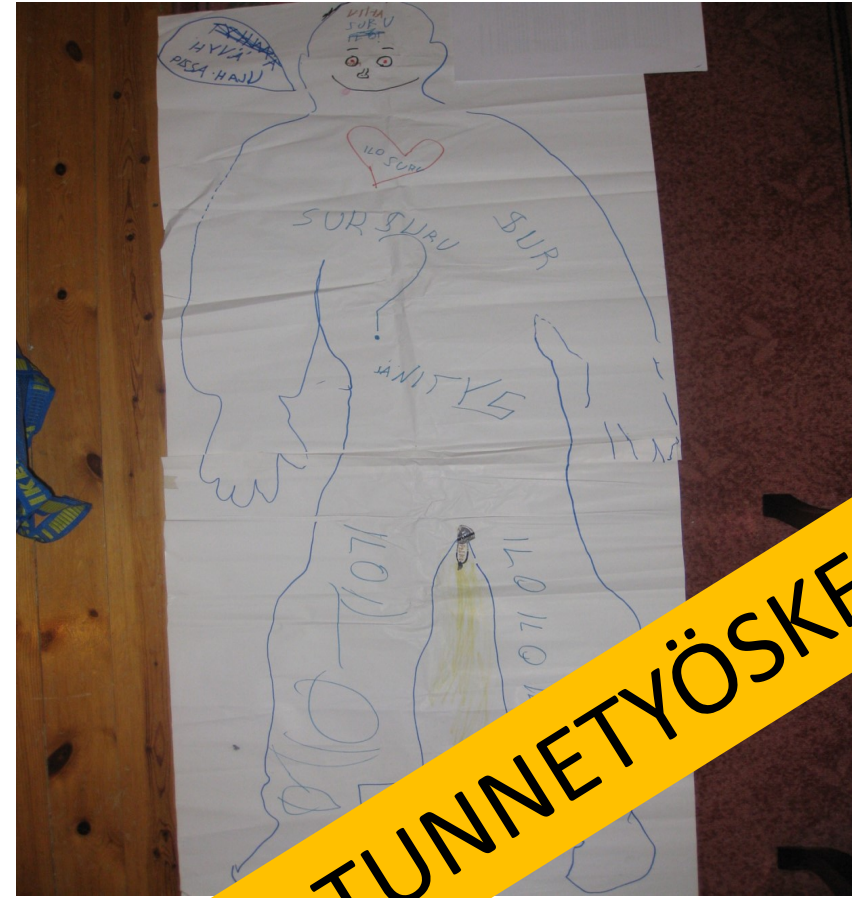


Lapsen tunteet kehossa 10 – 12 v



TUNNETYÖSKENTELY

Lapsen tunteet kehossa (esikouluikä)



TUNNETYÖSKENTELY

Lapsen Kaltoinkohtelun Katkaiseminen, LKK



Malli sisältää
16 tapaamista, jotka
tarjotaan 16-20 viikon
aikana perhekohtaisesti
(90 min/ istunto)
Tapaamiset alkavat
vanhempien ja lasten
tapaamisilla ja päättyvät
yhteiseen toimintaan.
Yhdessä käytetyn ajan
määrä lisääntyy hoidon
edetessä.

→ Kokemus yli 30
perheen kanssa: väkivalta
loppuu tai merkittävästi
vähenee

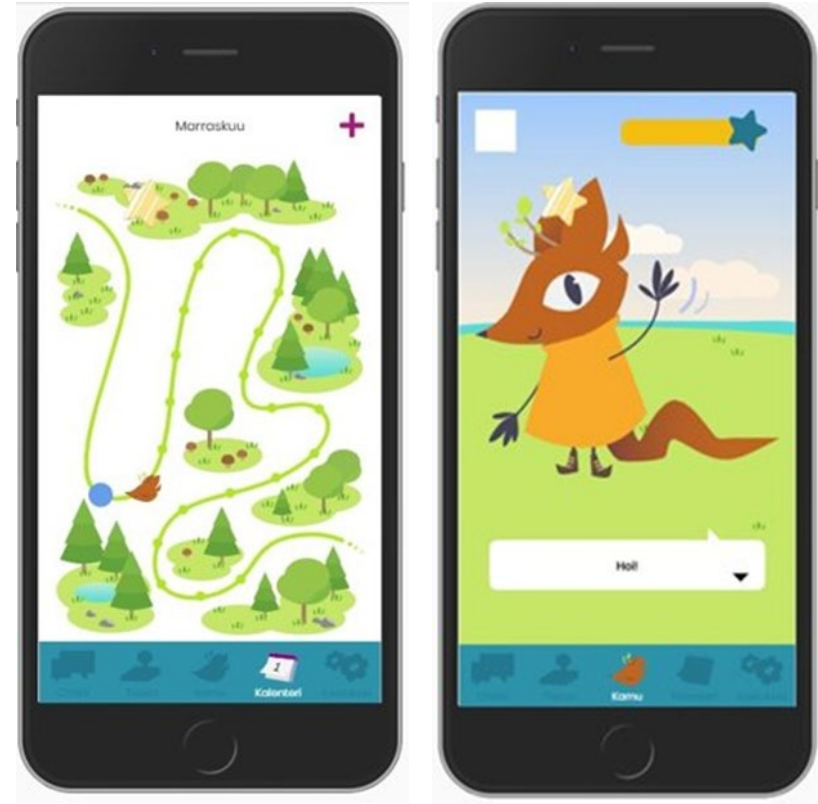


Tiina Muukkonen

Turvakamu

Sovellus lapsille
turvallisuustyöskentelyn tueksi

- Turvallisuuspäiväkirja
- Chat (live ja Kamu)
- Tietoa lapsille
- Turvallisuussuunnitelma
- Työntekijä, lataa appi ja esittele lapselle!



https://www.dropbox.com/s/49ca2nqfc5jj3s4/turvakamu_esittelyvideo_01.mp4?dl=0



Väkivaltaa kokeneilta lapsilta opittua

https://issuu.com/ensijaturvakotienliitto/docs/perhevakivalta_a_kokeneet_lapset_toiminnan_kehittaj

Mitkä asiat tuovat lapsen elämään turvaa ja toivoa?

Millainen on lapsen ja aikuisen onnistunut tapaaminen?

Vastaukset:

- Ihmiset ja eläimet, jotka kannustavat ja joille voi kertoa kaiken
- Paikat, joissa ei tarvitse stressata tai pelätä mitään
- Tekeminen, joka tuo iloa tai helpottaa oloa





ENSI- JA
TURVAKOTIEN
LIITTO

Nettiturvakoti:
nettiturvakoti.fi

Lasten ja nuorten chat:

nettiturvakoti.fi

Avopalvelut:

[https://nettiturvakoti.fi/nain-haet-
apua/avopalvelut/](https://nettiturvakoti.fi/nain-haet-
apua/avopalvelut/)

*Jokainen
on turvassa*

Kiitos!

Tiina.muukkonen@etkl.fi

@tiina_muukkonen

